

ANGELÄGET

Information från
Sveriges
Släktforskar-
förbund
till medlemsorganisationerna

februari 2003

1/03

Skellefteå

Leksand

Mariehamn

Vintern/våren är fylld av konferenser och kurser. Närmast på programmet står den tredje Släktforskar- och förtroendemannakonferensen, i år förlagd till Skellefteå, den 15-16/3. Programmet för denna konferens, som du hittar på sidan 11 i detta nummer av Angeläget, har två huvudteman: **Tillgänglighet och service** samt **Databaser och Internetresurser**. Flera representanter för våra landsarkiv kommer att finnas på plats, liksom en rad aktörer inom den nya tekniken. Som vanligt blir det också plats för debatt och information om möten och aktiviteter. Det är roligt att vi denna gång kan förlägga ett arrangemang till Norrland, det sker alltför sällan. Ett särskilt välkommen vill vi säga till alla norrlandsföreningar, förbundsanslutna eller ej!

Den andra "träffen", som vänder sig till alla cirkelledare i ämnet släktforskning, äger rum i Leksand den 29-30/3. Det är vår förbundssekreterare, Gunvor Hjærtström, som har kokat ihop ett aptitligt smörgåsbord av föredrag och visningar, och konceptet tycks bli en succé. Långt innan anmälningstiden gått ut är kursen fulltecknad, och snart samlas över 70 personer i Leksand för att förkovra sig. Arrangemanget, som genomförs i samarbete mellan olika studieförbund och Sveriges Släktforskarförbund, skall ses som en del i den satsning på kvalitetshöjande åtgärder, som finns med i årets verksamhetsplan, och som en följd av förbundets nyligen framtagna kvalitetsutredning.

Det tredje tillfället för oss släktforskare att mötas, utbyta erfarenheter samt förkovra oss i diverse ämnen, är internordiskt och äger rum i Mariehamn på Åland den 26-27/4. Det är den nordiska samarbetsorganisationen NordGen, f.n. under finskt ordförandeskap, som arrangerar dagarna. Rubriken är **Nordisk släktforskarträff 2003**, och på programmet finns f.n. sju föredrag: Charlotte Jensen berättar om projektet "Över Öresund" och demonstrerar den nya hemsidan; Birgit Flemming Larsen lyfter fram "Oversete kilder i jagten på udvandrede slaegtninge"; Leif Mether diskuterar "Befolkningens rörlighet inom samt till och från Norden under 800 år"; Undertecknad ger exempel på "Moderna register och sökvägar"; Björn Ström talar över ämnet "Konsekvenser av multimedia og beslektet teknologi for slektsforskning"; Göte Sundberg levererar det lokala föredraget med "Ålands sjöfart och dess personhistoria" och Jo Rune Ugelen, slutligen, behandlar "Finske krigsfanger i Bergennområdet vid Store nordiske krig". Som vanligt blir det också utställningar, visningar av nya böcker och dataresurser, trevlig samvaro, utflykter m.m. Arrangemanget har en utpräglad lågbudgetprofil, med gratis inträde och föreläsningar samt rimliga övernattningskostnader.

Väl mött på kurser och konferenser!

Ted Rosvall, förbundsordförande

Förbundsstyrelse och funktionärer 2002-2003

Ted Rosvall, förbundsordförande	Enåsen, Falekvarna	521 91	FALKÖPING	0515-371 05
Christina Gustavsson, 1:e v ordf	Tallholmsvägen 1 A	589 37	LINKÖPING	013-15 79 61
Barbro Stålheim, 2:e v ordf	Svarvarvägen 15	610 55	STIGTOMTA	0155-984 47
Sam Blixt, ledamot	Tällskärsgränd 7	572 62	OSKARSHAMN	0491-151 28
Thord Bylund, ledamot	Köpenhamnsv. 9 B	217 43	MALMÖ	040-91 57 12
Olof Cronberg, ledamot	S. Järnvägsgatan 21A	352 34	VÄXJÖ	0470-217 63
Björn Fredriksson, ledamot	Nipvägen 18	961 44	BODEN	0921-653 15
Per Frödholm, ledamot	Klockvägen 10	374 53	ASARUM	0454-32 61 73
Sven Johansson, ledamot	Kalendevägen 10	302 39	HALMSTAD	035-12 88 64
Kent Lundvall, ledamot	Fredagsvägen 42	451 63	UDDEVALLA	0522-747 40
Torbjörn Näs, ledamot	Vasagatan 32 B	792 32	MORA	0250-174 41
Carl-Gösta Gyllenswärd, valbered	Trefaldighetsv. 10	352 61	VÄXJÖ	0470-625 00
Åke Kjellqvist, revisor	Lagerlöfs väg 18	245 32	STAFFANSTORP	046-25 50 20
Lena A Löfström, revisor	Ripvägen 5 B	172 37	SUNDBYBERG	08-28 27 26
Hans Egeskog, redaktör för ShF	Plöjarevägen 8	393 53	KALMAR	0480-146 55
Gunvor Hjärtström, förbundssekr	Torsviksvägen 37	181 34	LIDINGÖ	08-731 75 07
Carl Szabad, kassaförvaltare	Ängsvägen 21	122 62	ENSKEDE	08-659 31 10

Anmäl alltid adressändringar skriftligt till förbundets kansli i Stockholm.
 Kontrollera också att det är rätt personer i föreningen som får ANGELÄGET.
 Byter ni styrelse, så informera förbundet, så att vi sänder ANGELÄGET till rätt personer.
ANGELÄGET är avsedd för Dig som är aktiv i föreningen.

ANGELÄGET utges av Sveriges Släktforskarförbund

Redaktör och ansvarig utgivare: Ted Rosvall ted@genealogi.se

Biträdande redaktör: Gunvor Hjärtström gunvor@genealogi.se

Citat ur ANGELÄGET får göras om källan anges.

ISSN 0284-6349

	Postadress:	Besöksadress:	Telefon:	Postgiro:	Bankgiro:
STOCKHOLM:	Box 30222 104 25 STOCKHOLM	Warfvinges väg 16, 4tr Kungsholmen	08-695 08 90 08-695 08 24, fax	15 86 22-1	462-8848
GÖTEBORG:	Tredje Långgatan 39, 2tr 413 27 GÖTEBORG	Tredje Långgatan 39	031-42 33 11 031-42 65 76, fax		

Hemsida: **www.genealogi.se**

E-post: **info@genealogi.se**

Dagbok från Stockholm

För jämnt ett år sedan besökte jag åtta norrländska föreningar i en "Norrländsk resa" som jag också dokumenterade i en serie resebrev på Förbundsrotter. Årets februarilov har jag ägnat kungliga huvudstaden med en rad möten och konferenser, ett nödvändigt ont, som dock ibland också kan vara intressant och givande.

Söndagen den 9/2 - Möte med förbundsstyrelsens IT-ansvarige, Torbjörn Näs, vår datakonsult Lisbeth Dahlin samt vår förbundssekreterare Gunvor Hjærtström för att diskutera hur vårt nya administrativa program för den ideella verksamheten lämpligen bör utformas.

Måndagen den 10/2 - Fortsatt möte, utökat med Carl Szabad och Bonnie Raftö, kring våra nya arbetsrutiner och utrustning på kansliet. Här handlade det mest om den produktinriktade delen av verksamheten, böcker, CD-skivor o.s.v. samt om bokföringssystem, fakturering, kundregister m.m. På eftermiddagen besök hos Johan Gidlöf på Stockholms Historiska Databas för att diskutera den nya CD-skivan "Sveriges befolkning 1890" och hur man på bästa sätt gör den sökbar.

Tisdagen den 11/2 - Arkivverkets Produktråd. Denna gång samlades vi på Statens Arkiv för Ljud och Bild på Karlavägen. Ett mycket spännande arkiv, där man t.ex. kan hitta gamla journalfilmer, med miljöer och människor från seklets början. Själva mötet kom bl.a. att handla om Arkivutredningen, och kritiken var bitvis ganska vass, inte minst när det gäller avsaknaden av pengar. Utredningen föreslår t.ex. inrättandet av Arkivpedagoger vid varje landsarkiv, en bra idé - men inte ett ord om hur detta skall finansieras eller av vem. Själv presenterade jag vår skrivelse till Finansdepartementet om problemen med församlingssammanslagningar och nödvändigheten av att återgå till SOCKNEN som indelningsgrund. Det blev en total enighet om vikten av att snarast uppmärksamma Finansdepartementet om det kaos som i tidens längd kommer att uppstå om utvecklingen får fortsätta i de nuvarande spåren, om hur den historiska och demografiska forskningen kan hälsa hem och om vilket kulturmord det innebär om de tusenåriga socknarna försvinner.

Onsdagen den 12/2 - Morgonmöte med Peter Wallenskog från Genline för ömsesidig information, inte minst kring den gemensamma satsningen på släktforskarpaketet i "Mersmak", som redan genererat bortemot 100 nya prenumeranter på Släkthistoriskt Forum, och också givit våra medlemsföreningar en rad nya medlemmar. På förmiddagen lade jag sista handen vid detta nummer av Angeläget och kl. 13.00 steg en journalist från Kyrkans Tidning, Robert Odén, in för att göra reportage om projektet Namn åt de döda och Sveriges dödbok. Denna tidning läses av alla präster och av personalen på våra pastors-expeditioner, och det är därför bra att projektet har funnits beskrivet i Kyrkans Tidning när våra medarbetare knackar på. Robert blev fascinerad av våra resurser och aktiviteter, och det kan nog bli fler artiklar i Kyrkans Tidning vad det lider.

Torsdagen den 13/2 - På förmiddagen, möte hos Svenska Kyrkans Församlingsförbund med förbundsdirektören Torbjörn Zygmunt, juristen Per Westberg och kyrkogårdskonsulenten Göran Jacobsson. Mötet kom till stånd som en följd av vår och hembygdsförbundets skrivelse i maj förra året om värdet av "Kyrkböckerna mitt i byn" och hembygdsförbundets ordförande, Göran Furuland, var givetvis också med. Vi passade på att ta upp tre andra viktiga frågor, där släkt- och hembygdsforskare får kontakt med eller är beroende av Svenska Kyrkan; Projektet Namn åt de döda, församlingssammanslagningarna och dess konsekvenser samt gravstensinventeringen och problemet med gravstenar som tas bort och blir makadam. Det var ett mycket givande möte, som bl.a. kommer att resultera i en artikel i församlingsförbundets tidskrift, FÖR, som också når alla församlingar och pastorat och inte minst alla kyrkogårdsförvaltningar. Jag återkommer med ett mer detaljerat referat av besöket hos församlingsförbundet. På eftermiddagen passade jag på att titta på tre lokaler för en eventuell framtida flytt till ett "Släktforsknars Hus" i Stockholmsområdet. Jag vill poängtera att någon flytt inte är omedelbart aktuell, men det gäller att se sig om i tid.

Se där, en intensiv och innehållsrik vecka.

Ted Rosvall

Till din tjänst:

Sveriges

Släktforskar-
förbund

Sveriges Släktforskarförbund med över 140 medlemsföreningar runt om i landet är riksorganisation för Sveriges släktforskare. Vi ger service och stöd åt våra medlemsföreningar och utger en rad skrifter till gagn för enskilda forskare, bland annat tidningen Släkthistoriskt Forum, Nättidningen RÖT-

TER (www.genealogi.se), skriftserien Svenska an-
tavlor samt en årsbok. Syftet är trefaldigt: spr-
kunskap, skapa kontakt och främja debatt.

Styrelsenytt

Ny tidsplan

Förbundsstyrelsen beslutade vid sitt möte den 1/2 om en ny tidsplan för version 3 av Sveriges dödbok, och därmed också för projektet Namn åt de döda. En orsak till detta är, att det har uppstått oväntade svårigheter med att få loss det nya materialet för perioden 2000-2002, som också skall vara med på skivan. En annan är, att ehuru hela 45% av det totala antalet poster i projektet Namn åt de döda har adopterats är det ännu så länge endast 10% som är kompletterade och klara. Runt om i vårt avlånga land pågår dock febril verksamhet, som det vore synd att avbryta. Projektet förlängs därför med ett år - till

den 31/3 2004 - med beräknad utgivning av en ny version av Sveriges dödbok, förhoppningsvis då också inklusive dödsfallen för år 2003, i augusti 2004.

Förbundet uppmanar nu alla föreningar och enskilda, som ännu inte har vågat sig på projektet, att snarast adoptera de ännu lediga församlingarna. Ju fler som medverkar desto bättre ny version av Sveriges dödbok, något som vi alla har nytta av.

Extra "Kyrkomöte"

I maj 2002 skrev Sveriges Släktforskarförbund och Sveriges Hembygdsförbund till Svenska Kyrkans församlingsförbund med vidarebefordran till samtliga stift och pastorat i hela landet. Vi ville diskutera det faktum att församlingarna inte längre får tillgång till sina egna kyrkböcker, en ganska märklig konsekvens av skilsmässan mellan kyrka och stat. Att själva kyrkböckerna måste in till landsarkiven för kopiering/scanning och "slutförvaring" får anses vara acceptabelt, men nog borde det vara möjligt att låta en mikrokortskopia få återvända till församlingarna. Tyckte vi - men fick ingen respons, varken i sak eller över huvud taget. Inget svar alls! Efter påtryckningar kom nu emellertid ett möte till stånd den 13/2. Vi passade då också på att diskutera en rad andra frågor med anknytning till Svenska Kyrkan; Projektet Namn åt de döda och de frågor om sekretess och policyfrågor kring denna som uppkommit, borttagning av gravstenar samt fenomenet församlingssammanslagningar och dess konsekvenser.

Ny broschyr

En ny informationsfolder har tagits fram. Formatet är dubbelvikt A4 - som den gula Roots in Sweden? och väger 5 gram. I broschyren berättas om den svenska släktforskarörelsen med kontaktuppgifter och länkar, om Släkthistoriskt Forum och Släktforskarernas Årsbok samt om Nättidningen Rötter med Anbytarforum och Porträttfynd. Föreningarna kan kostnadsfritt beställa önskat antal broschyrer från kansliet i Stockholm. Förbundsstyrelsen ber också alla föreningar att hjälpa till med att ställa ut buntar av dessa broschyrer i den egna släktforskarlokalen, men också på biblioteken, landsarkiven, forskarcentra, museer o.s.v. samt inte minst hos de studieförbund som bedriver släktforskningscirklar.

Projektstöd

Förbundsstyrelsen har beslutat bevilja Blekinge Släktforskarförening ett projektstöd för utgivning av Bräkne Härad's dombok 1668-1750 på CD-skiva. Stödet är på 8.500:- och CD:n beräknas utkomma i tid för riksstämman och släktforscardagarna i Ronneby i augusti.

Råd och kommittéer

Förbundsstyrelsen har vid sitt februarimöte tillsatt ett par nya kommittéer och ”råd” för olika grenar av verksamheten. Detta görs för att bredda beslutsbasen och ge fler kreativa personer möjlighet att påverka förbundets inriktning och utveckling. För de personer som har speciella ansvarsområden är det också värdefullt med ett bollplank. Listan ser ut på följande sätt:

1. Redaktionskommitté Släkthistoriskt Forum

(befintlig)

Hans Egeskog - redaktör

Ted Rosvall - ansvarig utgivare

Charlotte Börjesson

Tom Juslin

Maud Lindeberg

2. Redaktionskommitté Svenska Antavlor

(befintlig)

Henrik Mosén - redaktör

Thord Bylund - styrelserepresentant

Ulf Berggren

Torsten Berglund

Mari-Anne Olsson

3. Redaktionskommitté Nättidningen Rötter

(ny)

Denna nya kommitté skall framför allt arbeta med utvecklingen av Rötter, föreslå nya funktioner och förbättringar av befintliga, diskutera policyfrågor och ”nettikett”, samt vara ett bollplank för redaktörerna.

Håkan Skogsjö – huvudredaktör

Peter Karlsson, anbytarvärd, porträttfynd

Torbjörn Näs - styrelserepresentant

Eva Dahlberg

Anette Karlsson

4. Produktråd

(nytt)

Detta nya råd skall arbeta med förbundets sortiment av böcker, CD-skivor och annat material, föreslå nya produkter samt diskutera prisättning, marknadsföring och distribution.

Carl Szabad, projektledare

Christina Gustavsson – styrelserepresentant

Annika Otfors

Deutsche Genealogentage in Schwerin

I Mecklenburg-Vorpommerns huvudstad Schwerin äger årets upplaga av de tyska släktforskar dagarna rum [Deutsche Genealogentage]. Eftersom nordtyskland och Sverige genom århundradena har haft täta kontakter har förbundsstyrelsen beslutat delta med monterverksamhet under dessa dagar. Med i montern kommer också representanter för bl.a. Skånes Genealogiska Förbund, Landsarkivet i Lund, DIS-Syd och Genealogiska Föreningen.

Den svenska utvandringen till Tyskland har tyvärr hamnat i skuggan bakom den massiva utvandringen till USA och Canada, men det handlar alltså om hundratusentals svenskar, mestadels från de sydliga landskapen, som på 1800-talet och början av 1900-talet arbetsvandrade och/eller utvandrade till framför allt Mecklenburg och Schleswig-Holstein.

Invandringen till Sverige från Tyskland har under vissa perioder varit enorm, med hela kolonier av tyskar i bl.a. Stockholm, Norrköping och Visby, människor och släkter från vilka många svenskar kan räkna härstamning. Dags alltså att skapa kontakter med våra tyska släktforskarvänner samt med arkiv och bibliotek på olika håll i Tyskland. I samband med dessa dagar ger förbundet ut en tysk version av ”Roots in Sweden?” – ”Wurzeln in Schweden?” som också kan komma till användning på de svenska arkiven och hos alla släktforskarföreningar med tyska kontakter.

Glöm inte Bygdén

Facsimilutgåvan med kompletteringsband av Bygdéns herdaminne behöver fler abonnenter för att bli av. Du som är det minsta intresserad av norrländska präster och prästsläkter genom århundradena, passa på! Tillfället kommer inte tillbaka. Subskriptionstiden är förlängd till 31/3.

Ordförandelistan

Den snabbaste kommunikationsvägen mellan förbund, sammanslutningar och föreningar heter: Ordförandelistan. Se till att Din förening finns representerad på denna lista med e-mailadress till ordföranden eller till annan styrelseledamot, så att ni inte går miste om viktig information. Likaså är det viktigt att adressändringar eller ordförandebyten rapporteras till kansliet på: **carl@genealogi.se**

Nästa förbundsstyrelsemöte äger rum den 7/5 2003 i Stockholm. Hör gärna av er med idéer och synpunkter till våra styrelsemöten. Vi lovar att behandla alla seriösa förslag och vilda visioner som kommer in.

Slutjustering av stadgarna

Rikstämman i Borlänge beslutade bl.a. att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ”ytterligare se över stadgarna, bl.a. med avseende på avsaknaden av en tvisteparagraf”. Vid samma tillfälle lämnade Midälva Genealogiska Förening in ett antal förslag till justeringar av de nyss antagna stadgarna. Förbundsstyrelsen har behandlat dessa och andra förslag till justeringarna, samt har vid sitt möte den 1/2 kommit fram till följande förslag. På en punkt (§ 3) var förbundsstyrelsen inte enig, varför en särskild reservation inlämnats. (se nedan)

Eventuella ytterligare påpekanden om justeringar i stadgarna bör skyndsamt inkomma till förbundet för att hinna behandlas i tid för nästa riksstämma.

§ 3 Medlemskap

I denna paragraf finns följande skrivning: ”Sammanslutning äger rätt att, efter delegation och i samråd med förbundsstyrelsen, till riksförbundet anta medlemsförening”.

Förbundsstyrelsen anser att formuleringen är olycklig. Hur kan man ha delegation och samtidigt vara tvingad till samråd? Samtidigt känns det orimligt att inte riksförbundet skulle ha möjlighet till en egen kontakt med de föreningar som söker inträde.

Om denna mening skulle strykas innebär inte detta att riksförbundet otillbörligen skulle sätta sig över sammanslutningarnas självstyre och rätt att uppta medlemmar. Det finns nämligen ingenting i stadgarna som säger, att en sammanslutnings samtliga medlemsföreningar också nödvändigtvis måste vara medlemmar i riksförbundet, även om detta givetvis är önskvärt.

Förslag: Ovanstående mening stryks ur stadgarna.

[Några ytterligare förändringar av § 3 föreslås ej. Frågan om vad som gäller för ”Rötters Vänner” är redan avgjord i ett konsekvensbeslut efter antagandet av de nya stadgarna]

§ 4 Hedersledamöter

Eftersom riksförbundet inte längre har stödande eller på annat sätt enskilda medlemmar känns det egendomligt att man trots detta skall kunna utse hedersledamöter.

Ett förslag föreligger om att det i så fall endast skall vara tidigare ledamöter i styrelsen som skulle kunna utses till hedersledamöter.

Förbundsstyrelsen finner att systemet med hedersmedlemmar och hedersledamöter kan anses omodernt. Det finns andra sätt att premiera välförtjänta föreningsfunktionärer.

(Hedersdiplom) eller enskilda släktforskare (Victor Örnbergs Hederspris). Om ytterligare belöningar av detta slag anses nödvändiga kan sådana tillskapas.

Förslag: Paragrafen tas bort.

Befintliga hedersledamöter kvarstår som sådana livet ut.

§ 7 Kallelse till riksstämma

Förslag: För att öka tydligheten i denna paragraf införs ordet ”ordinarie” före ordet ”riksstämma” på tre ställen.

Sist i paragrafen tillfogas följande stycke:

Skriftlig kallelse till extra riksstämma utfärdas av förbundsstyrelsen senast en månad före riksstämman. Samtidigt utsänds även de handlingar som avser extra riksstämma.

[Motivering: Det får ej ta så långt tid mellan beslut om extra riksstämma och stämmans genomförande som det medför om kallelsen skall vara ute tre månader innan.]

§ 8 Ärenden vid ordinarie riksstämma

(Punkten om antal och val av förbundsstyrelse)

För att undvika förslag om utökning av antalet ledamöter i förbundsstyrelsen vid de tillfällen då fler nomineringar än platser föreligger, är det rimligt att först fastställa antalet ledamöter och sedan gå till nominering och val.

Förslag: Punkten 12 i § 8 delas upp i två delar;

12 Beslut om antal ledamöter i förbundsstyrelsen, vilka utses för en mandatperiod (två år) på så sätt att hälften av platserna står till förfogande varje år.

13 Val av ledamöter i förbundsstyrelsen.

[följande numrering justeras]

§ 9 Ärende vid extra riksstämma

Vid extra riksstämma får endast förekomma de ärenden som angivits i kallelsen...

Förbundsstyrelsen anser att man mycket väl vid en extra riksstämma kan passa på att informera om och diskutera andra ärenden. Beslutar gör man dock endast i de ärenden som angivits i kallelsen.

Förslag: Ordet ”förekomma” byts mot orden ”beslutas i”.

§ 10 Ombud vid riksstämman

Förbundsstyrelsen anser att nuvarande koncept kring sammanslutnings egen representation vid riksstämman är rättvist, välavvägt och fyller sin funktion.

Förslag: ingen förändring

Förbundsstyrelsen anser att en uppstramning kring anmälan av ombud behöver göras.

I många år har något som liknar kaos uppstått vid uppandet inför fastställandet av röstlängden därför att många föreningar inte anmält sina ombud i tid och att ombud inte hämtar ut sina handlingar i tid i sekretariatet på stämmodagen.

Förslag: Sista meningen ändras enligt följande:

Anmälan skall om möjligt ske skriftligt, senast en månad före riksstämman. Annars får ombud anmälas senast till sekretariatet på stämmodagen.

[Sekretariatet planeras ha öppet intill en timme före riksstämmans öppnande]

§ 11 Omröstning vid riksstämman

Det får anses rimligt att det i fortsättningen endast är de utsedda ombuden som har yttrande- och röst rätt vid riksstämman. Eftersom förbundet inte längre har några enskilda/stödande medlemmar är det inte heller av demokratiska skäl nödvändigt att bibehålla den tidigare ordningen, där det dessutom var omöjligt att avgöra om talaren verkligen var medlem i någon av förbundets medlemsföreningar eller inte. Däremot är givetvis alla intresserade välkomna att, i mån av plats, närvara under förhandlingarna. Stämman har för övrigt alltid möjlighet att besluta om att utomstående person av särskild anledning skall få yttra sig.

Förslag: Det mellersta stycket i § 11 får följande lydelse:

”Medlemsföreningars och sammanslutningars medlemmar, som inte är ombud, har närvarorätt, men inte yttranderätt eller rösträtt vid riksstämman.”

”Tvisteparagraf”

Det har föreslagits att till stadgarna foga en s.k. tvisteparagraf av ungefärligen följande lydelse: Talan i tvist mellan medlemsförening eller sammanslutning och riksförbundet får inte väckas vid allmän domstol. Sådan tvist skall avgöras enligt lagen om skiljeförfarande. Dock skall följande gälla rörande kostnaderna för skiljeförfarandet. Vardera parten svarar för egna kostnader liksom för kostnaderna för den skiljeman man utsett. Ordförandens kostnader, inklusive kostnaderna för eventuell sekreterare, delas lika mellan parterna.

Förbundsstyrelsen finner att en sådan paragraf knappast är nödvändig. Relationerna, särskilt de ekonomiska, mellan riksförbundet och medlemsföreningar är inte av den arten att ”tvister” torde kunna uppkomma. Inom den ideella värld, som vi tillhör, löses eventuell osämja via samtal och diskussioner, samt i värsta fall på riksstämman via majoritetsbeslut. Det går också att inkalla respektive föreningars revisorer att, tillsammans med riksförbundets revisorer, försöka lösa upp de knutar som kan ha uppstått.

Förslag: Förbundsstyrelsen föreslår därför ingen sådan ”tvisteparagraf”.

Reservation mot beslut om justering av stadgarna §3 (sista satsen)

Stadgar tagna på stämman i Borlänge 2002-08-24 med stor majoritet:

”Sammanslutning äger rätt att, efter delegation och i samråd med förbundsstyrelsen, till riksförbundet anta medlemsförening.” Arbetsgruppen som jobbade med det nya stadgeförslaget försökte hitta en skrivning som gav de regionala förbunden och moderföreningarna en naturlig knytning och överordnad ställning i riksförbundet. Därför är det olyckligt att ta bort detta stycke helt, när riksstämman har insett regionförbundets betydelse, och tagit dessa stadgar. Då har man också öppnat vägen för framtida nya regionförbandsbildningar, man har insett att den mission som t ex Dalaförbundet har som modell för framtiden är erkänd och riktig.

Som ett regionförbund bör man betraktas som just detta, och inte en förening bland alla andra, det är viktigt att riksförbundet inser denna skillnad. Bromsa inte tillväxten av regionförbund, utan låt dessa känna att man har en viktig funktion att fylla.

Regionförbundets uppgift ska vara att samla lokala föreningar som finns inom dess verksamhetsområde där medlemmar är sammanslutna i lokala föreningar. De lokala föreningarna sammansluts i ett läns-/regionförbund.

Jag anser att §3 ska vara kvar som den är, men ta bort tillägget ”och i samråd med” eftersom det är en omöjlighet att ha både delegation och samråd.

Mora 2003-02-07

Torbjörn Näs

Till Statsrådet och chefen för Kulturdepartementet

Betänkandet Arkiv för alla - nu och i framtiden (SOU 2002:78)

Sveriges Släktforskarförbund (SSf)

ber att få lämna följande remissvar på Arkivutredningens betänkande:

1. SSf tillstyrker bildandet av ett *Arkivverk* under en chef, Riksarkivarien. Det är viktigt att arkivverksamheten bedrivs likartat över hela landet så att samma regler kring viktiga frågor som tillgänglighet, sekretess, gallring o.s.v. får gälla. Tillkomsten av ett Arkivverk får dock inte medföra att landsarkivens regionala ansvar och suveränitet urholkas. SSf anser att allt källmaterial från respektive landsarkivsdistrikt skall bevaras och vårdas av berört landsarkiv och vi motsätter oss skapandet av massiva centralarkiv och mellanlagringsdepåer.”
2. SSf tillstyrker att *ARKSAM* samordnings- och utvecklingsenhet inrättas. Det är viktigt att resurser och kompetens samlas på ett ställe så att Arkivverket hela tiden ligger i frontlinjen kring frågor om digitalisering, massiv förvaring av elektronisk information, tillgängliggörande via Internet m.m.
3. SSf tillstyrker bildandet av ett *Nationellt arkivråd* med representanter från hela arkivsektorn samt från nyttjarna. SSf utgår ifrån att släktforskarna, den kanske största av arkivens nyttjargrupper, får säte i arkivrådet.
4. SSf välkomnar utvecklandet av ett ”*24-timmars digitalarkiv*” men vill poängtera att ett sådant av både praktiska och demokratiska skäl måste vara avgiftsfritt.
5. SSf tillstyrker förslaget om att tjänster som *Arkivpedagoger* inrättas i varje landsarkivsdistrikt. Vi anser dock att tjänsterna inte nödvändigtvis måste följa landsarkivsgrensarna. Det kan t.ex. inte vara rimligt att nästan hela Norrland, från Gävle till Kiruna skall betjänas av en enda arkivpedagog. Likaså kan det tyckas att befolkningstäta områden, som t.ex. Stockholm eller Skåne i detta avseende knappast kan jämföras med områden med liten befolkning, t.ex. Gotland, Värmland eller Jämtland.
6. SSf tillstyrker att en *forsknings- och utvecklingsenhet* för utveckling av tekniska lösningar för långsiktigt bevarande av digital arkivinformation införes. Likaså är det oerhört viktigt och brådskande att finna metoder för att ”rädda” den elektroniska information som skapades i datorernas barndom. Idag är det t.ex. nästan inte möjligt att tillvarata information från en del gamla databand. Enheten skall också utveckla metoder och rutiner för digital arkivbildning beträffande klimat, format och program. Det är också av vikt att inventera beståndet av äldre ADB-system som bör bevaras för framtiden samt att utreda vilka system som ska bevaras, hur de kan överföras till fastställda arkivformat och vad det skulle kosta. Önskvärt vore att finansieringen fick en fastare form inom Arkivverkets anslag för att inte långsiktigt äventyras. I ett inledningsskede kan inrättandet av en forsknings- och utvecklingsenhet i Norrbotten finansieras med medel från EU:s strukturfonder och flera andra inblandade parter varav Arkivverket är en. Långsiktigt måste dock Arkivverket ha ansvaret för finansieringen av den nya teknikutvecklingen.
7. SSf tillstyrker att en arkivenhet med huvudansvar för nationella minoritetsspråk tillsätts, där representation medges huvudrepresentanterna för varje minoritetsspråk. I detta sammanhang bör också alla de nya minoritetsspråken, kurdiska, serbokroatiska, persiska, arabiska o.s.v. uppmärksammas och överväganden göras om hur dess arkivbildning skall kunna ske. När det gäller minoritetsspråken, bör noggranna utredningar genomföras, med inhämtning av erfarenheter, även från andra flerspråkiga länder. Det är av stor vikt att representanter för minoritetsspråken tidigt ges möjlighet att delta i utrednings- och uppbyggnadsarbetet.
8. SSf vill särskilt uppmärksamma de avsnitt i Arkivutredningen som rör *tillgängligheten*. Om arkiven skall kunna anses vara tillgängliga på det sätt som lagstiftningen förutsätter måste de anpassa sina öppettider efter befolkningens möjligheter att besöka dem. Här räcker det således inte med normal kontorstid, som effektivt utestänger hela den arbetande och studerande delen av befolkningen. Arkivens forskarsalar måste se till att erbjuda minst en rejäl kvällstid – d.v.s. till kl. 21.00 eller längre - per vecka, samt hålla öppet på lördagar.

9. SSf vill understryka vikten av att arkivens källskatter tillgängliggörs utan avgifter. Detta är egentligen en självklarhet, som dock på senare tid har satts i gungning, inte minst via SVARS och Arkions verksamhet. SSf anser att i princip allt arkivmaterial skall tillhandahållas gratis. Om avgifter ändå tas ut, får dessa endast avse kostnadstäckning för kopiering, hantering och porto. Det kan inte anses vara förenligt med lagens bokstav att låta släktforskarna finansiera en hel verksamhetsgren inom Riksarkivet. De gemensamma kulturskatterna, källmaterialet, får inte reserveras för dem som har råd att betala. Dessutom är det viktigt att eventuella avgifter är lika över hela landet, och inte som nu, varierar p.g.a. kommunernas suveränitet över bibliotekens avgifter. I detta sammanhang vill SSf också lyfta fram möjligheten att bedriva släktforskning i skolan, en verksamhet som är beroende av att finansieringen löses.
10. SSf menar att digitaliseringen av viktiga källserier är ett prioriterat område. "Arkivverket" bör här söka samverkan, inte konkurrens, med utomstående aktörer för bästa möjliga tillgänglighet.
11. SSf menar att digitaliseringen måste paras med omfattande åtgärder kring förtecknande, framtagande av register (personregister, geografiska register, kronologiska register) samt sökverktyg av olika slag, helst länkade till de digitala bilderna. Sådant arbete är tidskrävande och personalintensivt och kan svårligen inrymmas i arkivens nuvarande budgetar. Här borde "Arkivverket" söka ett intimt samarbete med ansvariga för arbetsmarknadsåtgärder lokalt, regionalt och nationellt. Få institutioner kan erbjuda så "bra", meningsfulla och varaktiga arbetsuppgifter till en så relativt låg kostnad som arkivvärlden. Problemet är bara att arbetsmarknadsåtgärder av det här slaget tenderar att vara dagsländor. Perioderna som deltagarna i de olika projekten får arbeta begränsas till några få månader. Eftersom allt registrerings- och dataarbete förutsätter en viss inlärningsperiod avbryts perioden ofta just som den börjar fungera väl. Detta är en ohållbar situation, som ingen tjänar på, särskilt inte de arbetslösa. SSf föreslår att "Arkivverket" tar upp en diskussion med berörda myndigheter om särskilda regler för "arkivarbete" av detta slag, som skulle kunna medge mer eller mindre permanenta åtgärder eller åtminstone avsevärt längre "perioder".
12. SSf har erfarenhet att många (alla?) landsarkiv, d.v.s. själva byggnaderna, har övertagits av utomstående aktörer, som nu kräver marknadsmässiga hyror för lokalerna. Eftersom dessa ofta finns i attraktiva och centrala lägen blir hyrorna till sist så höga att arkiven tvingas flytta därifrån. SSf förstår inte uträkningen bakom denna ordning. Varför avhänder sig "Arkivverket" möjligheten att besluta om sina egna lokaler? Om resultatet blir att alla arkiv i framtiden hamnar i periferin rycker det undan möjligheterna för arkiven att hitta nya användargrupper, så som det beskrivs i Arkivutredningen. Arkiven, åtminstone dess utåtriktade del, bör ligga centralt med goda kommunikationer och parkeringsmöjligheter. Arkivdepåer kan däremot förläggas i periferin, varvid man dock måste se till att det mest frekventa materialet får vara kvar centralt. Att, som t.ex. Stockholms Stadsarkiv, välja att dela upp arkivbeståndet efter ämne (alla "socialarkiv" för sig) snarare än efter nyttjandegrad är mycket olyckligt och försvårar forskningen.

Sammanfattning:

SSf ställer sig positiv till många av arkivutredningens slutsatser. Vi anser att Sverige har en närmast världsledande ställning, byggd på månghundraårig vunnit kunskap, inom arkivsektorn. Det är viktigt att vi även hänger med och helst går i frontlinjen när den nya tekniken nu skall tas i bruk, men att vi därför inte glömmer arkivens basfunktioner, där tillgänglighet, service och kunskap är honnörsord.

Stockholm 030201

Sveriges Släktforskarförbund

Ted Rosvall

Förbundsordförande

Göteborgskontoret

Fr.o.m. den 1/1 2003 sköts all försäljningsverksamhet från Stockholmskansliet, dit Du vänder Dig med dina beställningar och frågor på 08-695 08 90. På Göteborgskontoret kommer en viss *över-diskförsäljning* att vara kvar, främst riktad till våra västsvenska medlemsföreningar och deras medlemmar, men all postorderförsäljning sker numera från Stockholm.

RIKSSKATTEVERKET (RSV)

Solna Strandväg 10
171 94 SOLNA

Skrivelse

Ang. konsekvenserna av en folkbokföring baserad på en instabil församlingsindelning

Sveriges Släktforskarförbund, organ för 140 medlemsföreningar med sammanlagt omkring 50.000 medlemmar, vill gärna fästa Riksskatteverkets uppmärksamhet på ovan rubricerade problem.

Församlingssammanslagningar och -delningar har pågått i tusen år. Vad vi nu upplever är emellertid en massiv trend, där snart sagt alla församlingar och pastorat berörs. Som en följd av kyrkans skiljande från staten, är hela församlingsbegreppet, som vi känner det, under upplösning. Om detta är inte mycket att säga. Kyrkan står fri att organisera sig som den vill. Det är däremot orimligt, att låta den statliga folkbokföringen lydigt följa efter alla de förändringar i församlingsindelningen som nu görs. Om argumentet för en sådan ordning endast har att göra med registreringen av kyrkoavgiften, som givetvis varierar beroende på församlingstillhörighet, så är detta inte skäl nog för att låta nationens folkbokföringssystem vila på en så instabil grund.

Det är dags för folkbokföringen att hitta ett nytt eller rättare sagt, ett gammalt indelningssystem: SOCKNEN! Socknen är, till skillnad från församlingen, för de allra flesta svenskar ett levande begrepp, som beskriver ett fast geografiskt område, "inmutat" och inpräglad i folksjelen sedan tusen år eller mer. Den står opåverkad av kyrkliga omstruktureringar. Den borde inte få påverkas av agrara omställningar, gårdsköp över sockengränser m.m. Dess gränser kan sägas vara hävdade, och bör lämpligen fixeras för all framtid. Lämpligt "fixår" kan diskuteras. 1863, 1952 och 1974 har nämnts.

Varför är det då så viktigt att återgå till sockenbegreppet inom folkbokföringen?

Lått oss visa ett exempel på hur absurd situationen blir med nuvarande utveckling:

För några år sedan slogs fyra västgötaförsamlingar ihop till en. Av Norra Åsarps, Smula, Solberga och Fivlereds församlingar skapades "Åsarps församling". Om vi skulle hävda församlingsprincipen för folkbokföring så innebär det, att de händelser inom en familj som registreras före förändringen kommer att ha ett församlingsnamn, och de som registreras efter förändringen ett annat. En person som är född t.ex. på Skattegården, Solberga, levtt hela sitt liv där och sedan avlider där, kommer att ha olika församlingsnamn på sin födelse- och dödsort; "född i Skattegården, Solberga" – "död i Skattegården Åsarp". Ännu tokigare blir det med en familj där alla barnen är födda på samma gård, men i olika församlingar. Det kan t.o.m. bli så, att nu levande personer felaktigt uppges

vara födda i en Åsarps församling, som inte ens fanns vid tiden för deras födelse.

Ett liknande problem hade vi under en period i början av 1900-talet, innan begreppet "födelsehemort" togs fram. Hundratusentals svenskar är som en följd av detta olyckliga system idag antecknade i folkbokföringen med "fel" födelseort. Med det "församlingskaos" som nu råder, och som den svenska folkbokföringen tvingas med i, kommer vi att få liknande och värre problem i framtiden.

Vad detta innebär för den historiska forskningen är lätt att förstå. Alla demografiska studier blir i framtiden oerhört svåra, för att inte säga omöjliga, att genomföra, eftersom den viktigaste parametern, den geografiska indelningen, inte går att säkert fastställa. Detta är särskilt olyckligt i ett land som Sverige, där förutsättningarna för demografiska studier hitintills har varit exceptionellt goda, där arkiven finns bevarade och där samhällstrukturen varit stabil. I framtiden kommer det inte längre gå att jämföra befolkningspyramider, sociala strukturer, utvecklingslinjer o.s.v. eftersom den fasta indelningen har ryckts undan.

Modernt samhällsbygge förutsätter som bekant en backspegel, och ju suddigare och mera otydlig denna spegel görs genom ständiga förändringar av underlaget, desto sämre blir de framtida besluten.

Ur kulturhistoriskt perspektiv kan manipulerandet med de tusenåriga församlings- eller sockengränserna endast beskrivas som ett nidingsdåd. Här är det en gemensam kulturskatt som hotar att gå förlorad. Om det hade gällt forntidsgravar eller kyrkoruiner hade det aldrig gått an att på detta sätt riva bort en tusenårig kulturskatt. Men socknen tycks inte ha någon försvarare.

Är det endast datorernas eller programmerarnas krav på enhetliga och enkla system som har skapat denna orimliga situation? Med ett par siffror till i Riksskatteverkets koder borde det vara en enkel sak att ange BÅDE sockentillhörighet och Församlingstillhörighet (för kyrkoavgiften).

Sveriges släktforskarförbund anser att sockenbegreppet, och sockennamnet, som tidigare också var församlingsnamn, är en allt för värdefull del av svenska folkets historia och kultur för att lättvindigt avskaffas. SOCKNEN är kulturhistoria, en omistlig del av vårt kulturarv, som bör försvaras och användas på rätt sätt, men som dessutom skulle kunna vara ett praktiskt redskap i den moderna folkbokföringen.

Sveriges Släktforskarförbund hemställer om att Riksskatteverket snarast utreder möjligheten av att överge de flyktiga församlingsgränserna som grund för folkbokföringen, och i stället återgå till det beständiga sockenbegreppet, känt och etablerat sedan medeltiden.

Stockholm 030220

Ted Rosvall, förbundsordförande

Släktforskar- och förtroendemannakonferens

i Skellefteå på Hotell Aurum - 15-16/3 2003

Lördagens tema: Tillgänglighet och service

10.00 Studiebesök på Kunskapskällan vid Skellefteå museum

Skelleftebygdens Släktforskare presenterar föreningen och inte minst staden Skellefteå. Föredrag av forskaren Ulf Lundström, som har kartlagt alla bönder och gårdar i Skellefteå socken från 1539 till 1790 och gett ut resultatet i två böcker. Han håller nu på att med hjälp av Umeå universitet lägga in dessa gårdar på digitala kartor och visa bebyggelse, nätverk mm.

12.00 Lunch

13.00 Inledning och konferensinformation

13.15 Landsarkiven och släktforskarna

Tillgänglighet, sekretess och service – tre viktiga frågor som berör både arkiv och forskare. Två landsarkiv (Härnösand och Östersund) presenterar sig och därefter vidtar en paneldebatt kring bl.a. öppettider, platsbokning, policy kring fotokopiering/scanning, digitala ambitioner, den moderna folkbokföringen och mycket annat. Från Östersund medverkar landsarkivarie Kjell Hoffman och från Härnösand 1:e arkivarie Astrid Forsberg.

15.00 Kaffe

15.30 Arkivutredningen

Hur påverkar förslagen oss släktforskare? Ted Rosvall inleder och därefter vidtar fri diskussion.

16.30 Namn åt de döda

Förbundets projekt kring den nya versionen av Sveriges dödbok. Rapport och diskussion om hur vi går vidare.

17.00 Förbundets projekt

Under hösten 2002 kom den nya CD-skivan ”Sveriges befolkning 1970” – ett fantastiskt redskap för den som forskar i nutid. Under 2003 kommer en rad nya produkter, bl.a. nytrycket av Bygdens herdaminne med komplementband, Sveriges befolkning 1890 på CD, Kugelbergska klippsamlingen på DVD. Fler spännande projekt är på gång och vi lättar lite på förlåten kring dessa.

17.30 Register och Registerregister

Hur skall vi hålla ordning på alla de register som har upprättats och håller på att upprättas runt om i vårt avlånga land – och hur skall vi hålla förteckningarna aktuella och tillgängliga? Nils Marelius inleder.

19.00 Kvällsbuffé och underhållning

Söndagens tema: Databaser och Internetresurser

09.00 **Kyrkböcker på nätet** Genline AB. Peter Wallenskog

09.45 **Ett historienät Sverige** SVAR/Arkion. Tommy Dahlberg

10.30 Kaffe

11.00 **Digitala forskarsalen och läromedelsprojekten** Bo persson, Sören Edvinsson
Riksarkivet/SVAR. Peter Andréén, Magnus Johansson

11.45 **Demografiska databasen – Indiko**

12.30 **Föreningsinformation och evenemangstips**

13.00 Lunch - varmed konferensen avslutas

På eftermiddagen finns det möjligheter att pröva de olika databaserna och Internetresurserna i ett improviserat workshop, där även annat släktforskningsrelaterat material kan presenteras.

Framtidsvision

Forskarstugor

Förbundsstyrelsen prövar f.n. möjligheten att inrätta särskilda ”digitala forskarsalar” – s.k. forskarstugor – runt om i landet. Forskarstugorna, som skall utrustas med Internetuppkopplade datorer skall kunna användas av lokala föreningar och forskargrupper för kurser och visningar, men också kunna besökas av enskilda släktforskare i en sorts *prova-på-verksamhet*. Tanken är att många av de stora resurserna, Genline, Arkion, Digitala forskarsalen, Indiko m.fl. skall kunna finnas tillgängliga, liksom en del utländska, främst amerikanska resurser. Likaså skall en rad databaser på CD finnas med på det digitala smörgåsbordet. Om tankarna blir verklighet kommer Göteborg att bli först ut, där det numera finns gott om plats för sådan verksamhet och där allas vår Kent Andersson finns tillstädes under dagtid.

Släktforskarträffar

Skellefteå

Glöm inte årets upplaga av Släktforskar- och förtroendemannakonferensen! Skellefteå är platsen och 15-16/3 är dagarna. Anmälningstiden går ut den 1/3. Hela det späckade och intressanta programmet finner Du på sidan 11. Anmälan till vår förbundssekreterare på gunvor@genealogi.se eller tel 08-695 08 90/fax 08-695 08 24.

Nordisk Släktforskarträff 2003

Anmälan till Genealogiska Samfundet i Finland Elisabetsgatan 16 A, FI-00170 Helsingfors tfn 00358-9-278 11 88, fax 00358-9-278 11 99 e-post samfundet@genealogi.fi.

Angeläget 2003/01 innehåller:

	Sid
Skellefteå, Leksand, Mariehamn	1
Styrelse och funktionärer	2
Dagbok från Stockholm	3
Vår nya broschyr	4
Styrelsenytt	4
Råd och kommittéer	5
Slutjustering av stadgar	6
Remissvaret till Arkivutredningen	8
Skrivelse till Riksskatteverket	10
Program till Skellefteå	11
Forskarstugor	12
Släktforskarträffar	12
15 april Motioner till stämman	12
Priser och diplom	12
Nomineringar	12
2005	12

15 april

Motioner till årets stämma

Motionerna ska vara inlämnade till förbunds-kansliet för behandling i styrelsen senast den 15 april.

Victor Örnbergs Hederspris

Nomineringar till årets Victor Örnbergs Hederspris ska vara förbunds-kansliet tillhanda senast den 15 april. Det är den finaste utmärkelsen förbundet kan ge en släktforskare. Anmäl skriftligen er förenings kandidat med utförlig motivering. Priset kommer att utdelas på riksstämman i Ronneby den 23 augusti.

Hedersdiplom för funktionärer

Det är också dags för nomineringar för Hedersdiplomet. Förening, som vill uppmärksamma en funktionär med Släktforskarförbundets Hedersdiplom, skickar in ansökan senast den 15 april. Utdrag ur styrelseprotokollet med beslut om föreningens nominering bifogas ansökan.

Arkiv- och Bibliotekspris

Sist, men inte minst, är det också tid att lämna in nomineringar till Årets Arkiv och Årets Bibliotek ur släktforskarperspektiv. Vinnarna kommer att presenteras på riksstämman och priserna delas ut på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg senare under hösten. Se vidare i Angeläget nr 2/01. Nomineringarna ska vara förbunds-kansliet tillhanda senast den 15 april.

Valberedningen

Vill ha in nomineringar inför årets riksstämma senast den 15/4. Fem styrelseledamöter skall väljas på två år. Särskilt välkomna är förslag på kvinnliga ledamöter! Det behövs också namn på revisorer och revisorssuppleanter. Hör av er direkt till valberedningens ordförande,

Carl-Gösta Gyllenswärd,
Trefaldighetsvägen 10, 352 61 Växjö
eller via kansliet på info@genealogi.se

Förslag på ledamöter i nästa års valberedning skickas direkt till kansliet.

2005?

Östersund 2004

Ronneby 2003

Borlänge 2002

Borås 2001

Vem vill vara värd Linköping 2000

för släktforskar-dagarna
och riksstämman för år 2005?

Ansökningar skall vara inkomna senast den 15/4. För mer information, kontakta Gunvor Hjärtström på gunvor@genealogi.se eller på 08-695 08 90.